Vyvěšeno dne: 30. 10. 2026
Svěšeno dne: 13. 11. 2026

Radka Kratochvílová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lenky Krupičkové, soudce JUDr. Jaroslava Vlašína a soudkyně Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobců: **a) Mgr. Petr Vytopil** a **b) Miroslava Vytopilová**, zast. JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem se sídlem Bubeníčkova 502/42, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2026, č. j. JMK 27067/2026, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 7. 2026, č. j. 62 A 44/2026-65,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozhodnutí krajského soudu

[1] V záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Znojmo, stavebního úřadu, ze dne 11. 12. 2025, č. j. MUZN 268733/2025, kterým byla zamítnuta žádost žalobců o vydání společného povolení na stavbu balkónu bytu.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podali žalobci žalobu, kterou Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“) v záhlaví uvedeným usnesením odmítl. Krajský soud poukázal na to, že 1. 7. 2024 nabyl účinnosti zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „nový stavební zákon“), který stanoví zvláštní lhůtu pro podání žaloby (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26). Podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona lze podat žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, do jednoho měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. V nyní posuzované věci se toto pravidlo uplatní namísto obecné dvouměsíční žalobní lhůty podle § 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), přestože samotné správní řízení bylo dokončováno podle předchozího stavebního zákona. Lhůta pro podání žaloby tak uplynula ve čtvrtek 7. 5. 2026, pročež byla žaloba podaná až 8. 6. 2026, opožděným návrhem.

II. Kasační stížnosti žalobců

[3] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Namítají, že je napadené usnesení nepřezkoumatelné, neboť je nedostatečně odůvodněno, a navíc se opírá o rozsudek č. j. 3 As 183/2024-26, který zrušil Ústavní soud nálezem ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. Krajský soud tak zatížil protiústavností i napadené usnesení. Podle stěžovatelů lze na základě uvedeného nálezu a nového stavebního zákona dojít k závěru, že soudní přezkum rozhodnutí vydaných za účinnosti starého stavebního zákona lze podřadit pod „*řízení a postupy*“ v § 330 odst. 1 nového stavebního zákona: *Řízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů*. Na základě formalistického výkladu by pak bylo možné dojít k závěru, že dosavadní právní předpisy se použijí pouze na řízení a postupy, které byly formálně zahájeny před nabytím účinnosti nového stavebního zákona. Stěžovatelé však upřednostňují výklad věcný, který popisují tak, že nové právní předpisy se použijí pouze v otázkách průběhu vlastního řízení, nevztahují se však na základní procesní ustanovení. Ta by se měla řídit výkladem, který je pro účastníka výhodnější s ohledem na čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Mezi taková ustanovení patří právě stanovení lhůty pro podání žaloby. Tento výklad by měl mít přednost již s ohledem na to, že zákonodárce neupravil lhůtu zcela jednoznačně tak, aby se s ní mohl seznámit i právní laik. Opačný přístup by byl přepjatě formalistický, což Ústavní soud odmítá. Stěžovatelé tedy shrnují, že ve všech věcech, v nichž bylo rozhodováno podle starého stavebního zákona, by se i lhůta pro podání žaloby měla stanovit podle tehdy platných předpisů. Restriktivní výklad, který od sebe odděluje správní a soudní řízení, nelze aplikovat, neboť je k tíži účastníka. Stěžovatelé připomínají též zákaz libovůle a navrhují, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích rozsahu napadení a uplatněných důvodů a zkoumal přitom též, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Obecně platí, že žalobu proti rozhodnutí správního orgánu *lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem,* ***nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou*** (§ 72 odst. 1 věty první s. ř. s.). Takovým zvláštním zákonem je například nový stavební zákon, který v § 306 odst. 1 stanoví: *Žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2026, č. j. 8 As 161/2025-41, bod 17).

[8] Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval otázkou aplikace § 306 odst. 1 nového stavebního zákona a na podkladě kasační stížnosti stěžovatelů neshledal důvod se od svých dosavadních závěrů odchýlit. Ustálená judikatura potvrzuje závěr, že § 306 odst. 1 nového stavebního zákona se plně uplatní v případech, kdy bylo napadené správní rozhodnutí žalobci doručeno již za účinnosti nové právní úpravy, tj. po datu 1. 7. 2024 (srov. body 13 až 15 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34). V bodě 13 rozsudku ze dne 30. 4. 2026, č. j. 22 As 26/2026-31, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Nejvyšší správní soud v tomto směru*

dospěl opakovaně k jednoznačnému závěru, že § 306 odst. 1 stavebního zákona se plně uplatní v případech, kdy bylo správní rozhodnutí žalobci doručeno již za účinnosti nové právní úpravy, tj. od 1. 7. 2024 (rozsudky NSS z 9. 4. 2025, čj. 1 As 10/2025-34, body 10 až 15, 21; z 15. 5. 2025, čj. 3 As 254/2024-26, bod 15; či z 15. 5. 2025, čj. 3 As 242/2024-39, bod 20). Právo žalobce podat žalobu proti správnímu rozhodnutí totiž vzniklo až jeho doručením, tedy za účinnosti nové právní úpravy (rozsudky NSS z 9. 10. 2025, čj. 21 As 106/2025-25, bod 24, z 20. 1. 2026, čj. 22 As 268/2025-21, bod 13).“ Pro počítání žalobní lhůty je tedy podstatné doručení napadeného rozhodnutí, nikoliv skutečnost, že správní řízení probíhalo podle starého stavebního zákona, které stěžovatelé přisuzují rozhodující význam. Stěžovatelé v této souvislosti zcela pomíjí, že nový stavební zákon rozlišuje přechodná ustanovení pro řízení správní (§ 330) a soudní (§ 331), a svou argumentaci tak zakládají na nepřiléhavém přechodném ustanovení.

[9] V nyní projednávané věci není sporu o časové posloupnosti jednotlivých událostí. Ze správního spisu plyne, že napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2026 bylo stěžovatelům doručeno dne 7. 4. 2026 prostřednictvím jejich zástupce (advokáta) a žaloba byla u krajského soudu podána dne 8. 6. 2026. Obě uvedená data nastala již za účinnosti § 306 nového stavebního zákona (1. 7. 2024), z něhož plyne, že lhůta pro podání žaloby uplynula marně dne 7. 5. 2026. Její odmítnutí pro opožděnost ze strany krajského soudu bylo proto správné.

[10] Na uvedených závěrech nemůže nic změnit ani odkaz stěžovatelů na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3241/24. Ten na posuzovanou věc nedopadá. Ústavní soud se zabýval situací, kdy žalobní lhůta začala běžet před účinností nové úpravy ve stavebním zákoně, což není skutkově ani právně srovnatelná situace. Podle Ústavního soudu postupovaly správní soudy protiústavně, pokud lhůtu, která začala běžet před účinností nového stavebního zákona, zkrátily až v jejím průběhu, tedy aplikovaly nepravou retroaktivitu. Ta se projevuje jako zásah do stavu, který sice započal již v minulosti, ale dosud nebyl uzavřen (srov. nález ze dne 17. 1. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 30/23, bod 136). Právě s tímto specifikem pracuje Ústavní soud v nálezu označeném stěžovateli (viz body 35 a 38). Závěr, že tento nález nedopadá na situace, kdy lhůta pro podání žaloby začala běžet až po účinnosti § 306 nového stavebního zákona, a kdy tedy nešlo o nepravou retroaktivitu, stejně jako v nynějším případě, vyslovil Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, kde v bodě 17 uvedl, že „*jiný závěr nelze dovodit ani z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3241/24, ze dne 26. 3. 2025, ten se totiž týká situace, ve které napadené správní rozhodnutí bylo jak vydáno, tak i doručeno ještě před účinností uvedeného ustanovení nového stavebního zákona, tedy situace zcela odlišné, od nyní souzené věci.*“

[11] Nejvyšší správní soud dále dodává, že ústavní záruka přístupu k soudu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod neznamená právo na věcné projednání žaloby podané mimo zákonem stanovenou lhůtu. Ústavní soud zdůrazňuje, že přepjatý formalismus nelze ztotožňovat s aplikací jednoznačné procesní úpravy; její respektování je naopak projevem principu legality a právní jistoty (usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. I. ÚS 1056/24). Nelze proto přisvědčit námitce, že krajský soud postupoval libovolně nebo nedostatečně šetřil základní práva stěžovatelů. Jak je uvedeno již výše, nová právní úprava byla účinná od 1. 7. 2024, a stěžovatelům bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 7. 4. 2026.

[12] Stěžovatelům je možno přisvědčit v tom, že krajský soud v napadeném usnesení chybně odkázal na rozsudek č. j. 3 As 183/2024-26, který byl v době jeho rozhodování již zrušený. Toto pochybení však v nynější věci nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Krajský soud totiž závěr o použitelnosti § 306 odst. 1 nového stavebního zákona nezaložil výlučně na tomto rozhodnutí, nýbrž řádně odůvodnil svou úvahu o opožděnosti žaloby, která odpovídá i následné judikatuře Nejvyššího správního soudu.

[13] V nálezu sp. zn. I. ÚS 3241/24 se Ústavní soud ohradil zejména proti tomu, že Nejvyšší správní soud vztáhl zkrácenou jednoměsíční lhůtu na případ, kdy se lhůta rozběhla ještě za staré úpravy. Výslovně v bodě 42 uvedl, že *„legitimní cíl zkracování lhůt prostřednictvím nové právní úpravy do budoucna pro všechny žalobce však nelze bez dalšího směšovat s legitimním cílem zkrácení lhůty v typové situaci stěžovatelky, jak to činí správní soudy.* (…) *Výklad provedený správními soudy se totiž týká pouze relativně úzce vymezené skupiny osob, jimž byla napadená správní rozhodnutí doručena přede dnem 1. 7. 2024, ale lhůta k podání žaloby jim měla uplynout až po tomto datu.*“ O takovou situaci se nyní nejedná, a proto krajský soud nepostupoval zcela korektně, pokud svou argumentaci podpořil právě odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu, který na projednávanou věc bezprostředně nedopadá, a navíc jej Ústavní soud zrušil. Své rozhodnutí však doplnil plnohodnotnými úvahami, které jsou přiléhavé. Toto pochybení proto samo o sobě nemůže zpochybnit zákonnost napadeného rozhodnutí, jeho nosné důvody obstojí i bez odkazu na uvedený rozsudek. Pouhý odkaz na nepřiléhavý rozsudek, který již byl v době rozhodování krajského soudu zrušen, tak neměl vliv na zákonnost jeho rozhodnutí.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Pro výše uvedené není kasační stížnost stěžovatelů důvodná, proto ji Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměli úspěch. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2026

L. S.

Mgr. Lenka Krupičková v. r.
předsedkyně senátu